

การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน

สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร



ร้อยเอกหญิง เลิศลักษณ์ บุญรอด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสุขศึกษา ภาควิชาพลศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-346-690-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 4 S.H. 2545

๕ 1947 1920

A STUDY OF HEALTH RISK BEHAVIORS OF THE LOWER SECONDARY SCHOOL  
STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF  
GENERAL EDUCATION DEPARTMENT,  
BANGKOK METROPOLIS

Capt. Lersluk Boonrod

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Education in Health Education

Department of Physical Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University


Academic Year 2000

ISBN 974--346-690-8

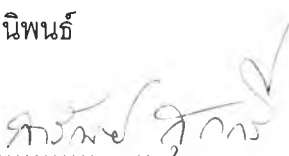
หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนต้นในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
โดย	ร้อยเอกหญิง เลิศลักษณ์ บุญรอด
ภาควิชา	พลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพวानी หอมสนิท
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ ดร.สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์


---

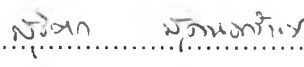
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง  
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

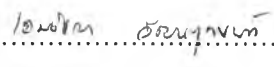
  
.....คณบดีคณะครุศาสตร์  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์)


คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

  
.....ประธานกรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ลาวณีย์ สุกกรี)

  
.....อาจารย์ที่ปรึกษา  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทพวानी หอมสนิท)

  
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม  
(อาจารย์ ดร.สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์)

  
.....กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์)

  
.....กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สิริ กาญจนวาสี)

เลิศลักษณ์ บุญรอด : การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน  
 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร (A STUDY OF HEALTH RISK BEHAVIORS OF THE  
 LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF  
 GENERAL EDUCATION DEPARTMENT, BANGKOK METROPOLIS.)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. เทพวณี หอมสนิท, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม: อาจารย์ ดร. สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์,  
 195 หน้า. ISBN 974-346-690-8

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียน  
 มัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปร เพศ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครอง  
 ต่อเดือน บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษา  
 ของมารดา การเดินทางมาโรงเรียน และชุมชนที่พักอาศัย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียน  
 มัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 500 คน เป็นนักเรียนชาย 266 คน  
 นักเรียนหญิง 234 คน ได้รับแบบสอบถามคืนกลับมา 471 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ  
 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่า "ที" และค่า "เอฟ"

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ  
 พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการบริโภคอาหารสูงในเรื่อง การรับประทานอาหารไม่เป็นเวลา การรับประทานอาหาร  
 จุกจิกไม่เป็นเวลา การดื่มน้ำอัดลม หรือน้ำชา หรือกาแฟ นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการใช้สารเสพติดสูงในเรื่อง  
 การคบค้าสมาคมกับบุคคลที่ติดบุหรี่และเครื่องดื่มีแอลกอฮอล์ และการดื่มเครื่องดื่มีแอลกอฮอล์ นักเรียนมีพฤติกรรม  
 เสี่ยงด้านความปลอดภัยสูงในเรื่อง การวิ่งขึ้นลงบันได, การไม่สวมหมวกนิรภัย, การหยอกล้อกันบนถนน, การข้ามถนนได้  
 สะพานลอย, นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงในเรื่อง การใช้สื่อ (ได้แก่ หนังสือการ์ตูน นวนิยาย นิตยสาร วิดีโอ  
 ภาพยนตร์) ที่มีรูปโป๊ เปลือย หรือมีฉากการร่วมเพศ, การจับกลุ่มคุยเรื่องการมีเพศสัมพันธ์, การอยู่ลำพังกับเพื่อนต่างเพศ,  
 การจับมือถือแขนกับเพื่อนต่างเพศ และการเดินคนเดียวในที่เปลี่ยวและมีมืด เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ  
 โดยรวม พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05  
 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนชายมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่านักเรียนหญิง และนักเรียนที่ได้รับค่าใช้จ่าย  
 จากผู้ปกครอง 1,000 – 2,000 บาท และ 2,001 – 3,000 บาทต่อเดือนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่านักเรียนที่ได้รับค่าใช้จ่าย  
 จากผู้ปกครองน้อยกว่า 1,000 บาทต่อเดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา พลศึกษา  
 สาขาวิชา สุขศึกษา  
 ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิสิิต.....เลิศลักษณ์ บุญรอด  
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....เทพวณี หอมสนิท  
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์

## 4183774027 : MAJOR HEALTH EDUCATION

KEY WORD: HEALTH RISK BEHAVIORS / STUDENTS / SECONDARY SCHOOL / BANGKOK

LERSLUK BOONROD : A STUDY OF HEALTH RISK BEHAVIORS OF THE LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF GENERAL EDUCATION DEPARTMENT, BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. TEPWANEE S. HOMSANIT. H.S.D. THESIS CO-ADVISOR: SUCHITRA SUKONTHASAB, Ed. D. 195 pp. ISBN 974-346-690-8

The purposes of this survey research were to study and compare the health risk behaviors of students in the lower secondary schools under the jurisdiction of General Education Department, Bangkok Metropolis. The variables of this study were genders, students' allowances, guardians, parents' income, father's education, mother's education, means of transportation to and from schools, and kinds of resident area. The subjects were 500 students, 266 males and 234 females. The constructed questionnaires were sent to 500 students, but only 471 questionnaires, accounting for 94.2 percent, were returned. The data were then analyzed to obtain percentages, means and standard deviations. The t-test and F-test were utilized to determine the significant differences.

The results revealed as follows:

Health risk behaviors among students were averagely found at the low level in all areas. When considering by items of health risk behaviors, it was found that eating behavior of students were at the high level on irregularly eating, often eating between meals, drinking soft drinks or tea or coffee. Regarding narcotic used behaviors among students were found at the high level regarding drinking alcohol, associating with cigarette smokers including alcoholic drinkers. For their safety behaviors, it was found at the high level on running up and down the stairs ways, not wearing safety helmet, playing in the road, crossing the road under the overpass. Regarding their sexual behaviors, It was found at the high level on using of sexual tempting media, chatting about sexual intercourse, living privacy and holding hands with the opposite sex, walking alone at nighttime and solitary places. It was not found significant differences at .05 level among male and female students in all areas. Considering each area, it was also found significant differences at .05 regarding male students had higher sex risk behaviors than female students and students who received allowances from their parents between 1,000-2,000 baht and 2,001-3,000 baht had higher sex risk behaviors than students who received allowances lower than 1,000 baht per month.

Department Physical Education  
Field of study Health Education  
Academic year 2000

Student's signature *ลลิตาภรณ์ บุญรอด*  
Advisor's signature *เทพวานี หอมสาร*  
Co- Advisor's signature *สุচিতรา สุขอนธาส*

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งของท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพวาทณี หอมสนิท และอาจารย์ ดร.สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้คำแนะนำความคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยมาด้วยดีตลอด ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ในภาคทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือผู้วิจัยมาโดยตลอด และเนื่องจากทุนวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายนี้ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดามารดา ที่เป็นแรงผลักดันที่ทำให้ ผู้วิจัยได้มาศึกษาต่อในครั้งนี้ และคอยให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจที่สำคัญตลอดการศึกษา ที่ช่วยให้การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เลิศลักษณ์ บุญรอด

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย .....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	จ
กิตติกรรมประกาศ .....	ฉ
สารบัญ .....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1. บทนำ .....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา .....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย .....	6
1.3 ขอบเขตการวิจัย .....	6
1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น .....	6
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย .....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ .....	7
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	8
2.1 พฤติกรรมสุขภาพ .....	8
2.2 พฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ .....	11
2.3 พัฒนาการของวัยรุ่น .....	19
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	21

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย .....	48
3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย .....	48
3.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	48
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	52
3.4 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	52
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	54
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล .....	55
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	57
4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.....	58
4.2 การศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร...	62
4.3 การศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยม ศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร ตามตัว แปรค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือน บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย ในปัจจุบัน รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ระดับการศึกษาของบิดา ระดับ การศึกษาของมารดา การเดินทางมาโรงเรียน และชุมชนที่พักอาศัย.....	76
5. สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	105



## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	105
5.2 การอภิปรายผล.....	120
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	145
รายการอ้างอิง.....	151
ภาคผนวก.....	159
ภาคผนวก ก.....	160
ภาคผนวก ข.....	162
ภาคผนวก ค.....	166
ภาคผนวก ง.....	175
ภาคผนวก จ.....	190
ภาคผนวก ฉ.....	193
ประวัติผู้วิจัย.....	.195

## สารบัญตาราง

หน้า

### ตารางที่

1. แสดงจำนวน และร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น  
จำแนกตามเพศ.....58
2. แสดงจำนวนและร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวของนักเรียนมัธยม  
ศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ.....60.
3. แสดงจำนวนและร้อยละของระดับคะแนนพฤติกรรมเสียงทางสุขภาพของ  
นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ .....62
4. แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบพฤติกรรมเสียง  
ทางสุขภาพ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ..... 63
5. แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" พฤติกรรมเสียงด้านการ  
บริโภคอาหาร ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ.....65
6. แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" พฤติกรรมเสียงด้านการ  
ใช้สารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ..... 68.
7. แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" พฤติกรรมเสียงด้านความ  
ปลอดภัย ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ.....70
8. แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" พฤติกรรมเสียงทางเพศ  
ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามเพศ.....73
9. แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนน  
ของพฤติกรรมเสียงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนก

## สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตามค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครองต่อเดือน.....	76.
10. แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพด้าน พฤติกรรมทางเพศ ตามตัวแปรค่าใช้จ่ายที่ได้รับจากผู้ปกครอง เป็นรายคู่ โดยใช้วิธีเซฟเฟ.....	78
11. แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ของคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามบุคคลที่นักเรียน อาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน.....	79
12. แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ของคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามรายได้ของครอบครัวต่อเดือน.....	81
13. แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ของคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา.....	83.
14. แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ของคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา.....	85.
15. แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ของคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามการเดินทางมาโรงเรียน.....	88.

## สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

16. แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย  
ของคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น  
จำแนกตามชุมชนที่พักอาศัย..... 90
17. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า “เอฟ” ของคะแนนพฤติกรรมเสี่ยง  
ทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามค่าใช้จ่ายที่ได้  
รับจากผู้ปกครองต่อเดือน (เฉพาะรายข้อที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ  
ทางสถิติ)..... 92
18. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า “เอฟ” ของคะแนนพฤติกรรมเสี่ยง  
ทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามบุคคลที่นักเรียน  
อาศัยอยู่ด้วยในปัจจุบัน (เฉพาะรายข้อที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ  
ทางสถิติ)..... 94
19. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า “เอฟ” ของคะแนนพฤติกรรมเสี่ยง  
ทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามรายได้ครอบครัว  
ต่อเดือน (เฉพาะรายข้อที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ)..... 95
20. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า “เอฟ” ของคะแนนพฤติกรรมเสี่ยง  
ทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามระดับการศึกษา  
ของบิดา (เฉพาะรายข้อที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ)..... 97
21. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า “เอฟ” ของคะแนนพฤติกรรมเสี่ยง  
ทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามระดับการศึกษา

## สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ของมารดา (เฉพาะรายข้อที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ).....	99
22. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า “เอฟ” ของคะแนนพฤติกรรมเสี่ยง ทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามการเดินทางมา โรงเรียน (เฉพาะรายข้อที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ).....	101
23. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า “เอฟ” ของคะแนนพฤติกรรมเสี่ยง ทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำแนกตามชุมชนที่พักอาศัย (เฉพาะรายข้อที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ).....	103